

Nádja Murád a Lamjá Hadží Bašár si dnes prevzali Sacharovovu cenu za slobodu myslenia

V utorok 13. decembra počas svojho plenárneho zasadnutia Európsky parlament slávnostne udelil Sacharovovu cenu za slobodu myslenia. Tento rok ju dostali dve iracké dievčatá, ktoré prežili zverstvá Islamského štátu a teraz bojujú za práva jezídov a žien, z ktorých si ISIS robí sexuálne otrokyne. „ISIS drží v zajatí viac ako 3500 žien a detí. Každý deň zomrú tisíckrát,“ povedala počas svojho prejavu Lamjá Hadží Bašár.

Lamjá Hadží Bašár. Štyrikrát predaná Islamským štátom

Lamjá pri preberaní ceny poslancom dojemných spôsobom opísala hrôzy, ktoré prežila, keď bola rukojemníčkou ISIS-u. Keď sa jej napokon podarilo utiecť, mína jej zmrzala tvár. Jej kamarátka a ďalšie dievča, ktoré s ňou utiekali, výbuch bohužiaľ neprežili.

„Spoločne s mojou kamarátkou a deväťročným dievčaťom,“ ktoré únoscovia tiež znásilňovali, „sa nám podarilo utiecť, no ešte predtým, ako sme sa dostali do bezpečia, moja kamarátka Kathrin nešťastne stupila na mínu. Mína vybuchla a posledné, čo som počula, bol jej smrteľný výkrik. Nikdy som nepočula nič strašnejšie,“ opisuje svoj útek.

„Verím tomu, že môžem byť hlasom pre obeť. Sacharovova cena mi dáva veľkú silu a preto som sa rozhodla, že budem hlasom pre tých, ktorých nikto nepočúva,“ povedala. Poslancom zároveň pripomenula, že Islamský štát stále drží v zajatí viac ako 3500 detí a žien.

Obe dievčatá volajú po záchrane jezídov

„Daeš a extrémisti k nám prišli tretieho augusta a chceli nás úplne vykytovať. Dali nám na výber: smrť alebo konvertovanie na islam.“ Nádja Murád tak poslancom popísala deň, keď prišla o život takmer celá jej rodina a ju samotnú islamisti odvliekli so sexuálneho otroctva. „Neexistujú pochybnosti o tom, že sa dopustili masovej genocídy. Tá nespočíva len vo vyvražďovaní, ale aj v systematickom zotročovaní žien a únosoch detí. Moja komunita je dnes kvôli tejto genocíde úplne rozpadnutá,“ povedala. Jej páchatelia by mali byť podľa nej trestne stíhaní.

Irackí jezídov, ktorých je pol milióna, sú poslední členovia tejto minority na Blízkom východe. Obe dievčatá by si želali, aby boli pre nich aj iné menšiny v krajine vytvorené bezpečné zóny. Alebo eventuálne by mohla jezídov prijať na svoje územie Európa. „Európa je pre nás symbolom

humanity, čo práve dnes potvrdzuje. Musí aj naďalej zostať príkladom pre celý svet, príkladom spoločnej existencie národov i kultúr,“ povedala.

Bojujú za tých, na ktorých sa zabúda

„Prežili neopísateľné zverstvá a zajatie, z ktorého sa im poradilo ujsť do exilu. Prekonali strach a bolesť a v Európe nakoniec našli prístrešie a ochranu. Nádja Murád a Lamjá Hadží Bašár sa angažujú za tých, na ktorých sa zabúda. Bojujú proti beztriestnosti a za spravodlivosť,“ povedal počas svojho príhovoru predseda Parlamentu Martin Schulz.

Podľa Schulza by trestné činy páchané Islamským štátom vyšetrovať Medzinárodný súdny dvor. Takisto pripomenul, že Európa má povinnosť pomáhať ľuďom, ktorí sú prenasledovaní. *„My, demokratická spoločnosť, ktorá žije v prosperujúcejšej časti sveta, im aj tak niekedy odmietame ponúknuť svoju pomoc. Je to hanba. Je to neúnosné,*“ vyhlásil za potlesku z radov poslancov.

Ten si vyslúžili aj obe dievčatá. Lamjá do Parlamentu prišla so svojim mladším bratom, s ktorým sa po jedenapoločnom odlúčení stretla len včera. Chlapec bol doteraz v utečeneckom tábore.

Slávnosti sa zúčastnili aj ďalší dvaja finalisti: turecký novinár Can *Dündar* a krymský ľudskoprávny aktivista Mustafa Džemilev.

O laureátkach

Nádja Murád a Lamjá Hadží Bašár pochádzajú z irackej dediny Košo, ktorá sa nachádza v blízkosti mesta Sindžár. V auguste 2014 tu bojovníci Islamského štátu vyvraždili všetkých mužov. Mladé dievčatá odviekli a urobili si z nich svoje sexuálne otrokyne. Boli medzi nimi aj Nádja, Lamjá a ich sestry.

Z pazúrov islamistov sa im nakoniec podarilo ujsť. Nádja sa zachránila v novembri 2014 a Lamjá utiekla v apríli tohto roku.

Dvadsaťtriročná Nádja a osemnásťročná Lamjá dnes žijú v Nemecku. Stali sa hlasom jezídov, náboženskej menšiny, ktorú sa Islamský štát snaží vyhladiť. Takisto poukazujú na zverstvá, ktorých sa jeho bojovníci dopúšťajú na ženách a dievčatách.

Sacharovova cena za slobodu myslenia

Európsky parlament to to prestížne ocenenie udeľuje každoročne od roku 1988. Vzdáva tak česť jednotlivcom alebo organizáciám, ktoré sa významným spôsobom pričiňujú o obranu ľudských práv alebo základných slobôd. Súčasťou ceny je aj finančná podpora vo výške 50 000 eur.

Minulý rok Parlament túto cenu udelil saudskoarabskému blogerovi Raífovi Badawímu. Do Štrasburgu si ju zaňho prišla prevziať jeho manželka, pretože Badawí je stále vo väzení. Snažil sa podporovať politický, sociálny a náboženský dialóg, no úrady to videli ako rúhanie. Martin Schulz dnes vyzval saudskoarabské úrady, aby ho prepustili.

Videozáznam zo slávnosti si môžete pozrieť kliknutím na odkaz vpravo. Na sociálnych médiách sa môžete do debaty zapojiť prostredníctvom hahtagu #SacharovovaCena. Viac o tomto ročníku sa dočítate v našej [top téme](#).

Sacharovova cena 2016

[Články](#)

[Audiovizuálny materiál](#)

[Web stránka Sacharovovej ceny](#)

[Video záznam z odovzdávania ceny](#)

[Životopisy oboch laureátok](#)

[Fotoreportáž: osud irackých jezídov v rukách Islamského štátu \(v češtine\)](#)

Parlamentné uznesenia

[Situácia v severnom Iraku/Mosule \(27.10.2016\)](#)

[Systematické hromadné vyvražďovanie príslušníkov náboženských menších Islamským štátom \(4.2.2016\)](#)

[Irak: únosy a týranie žien \(27.11.2014\)](#)

Lamjā Hadží Bašár a Nadjá Murád počas svojho dnešného prejavu

Nádja Murád počas svojho dnešného prejavu

Sacharovova cena za rok 2016: dve jezidske dievčatá hovoria svetu svoj príbeh

<http://www.europartv.europa.eu/en/player.aspx?pid=961d04e5-cdc3-4fd6-afe9-a6d300984186>